

IVN EELDE-PATERSWOLDE & VRIES
STEENUILENWERK GROEP VOOR
VRIES/DONDEREN/YDE/WINDE/BUNNE/
PEIZE/EELDE/PATERSWOLDE

Coördinatoren:

Erna van Elk (Vries) :0650455678/sikkesvanelk@hetnet.nl

Anne v.d. Zijpp (Paterswolde):0610372451/avdzijpp@kpnmail.nl

Volg ons op Twitter : @steenuilen

Verder: websites van IVNEelde-Paterswolde.nl/Steenuilenwerkgroep en
IVNVries.nl/Steenuilenwerkgroep

NIEUWSBRIEF 4

Geachte kastbezitters, steenuilbeschermers en geïnteresseerden.

U ontvangt hierbij de najaarsbrief van ons samenwerkingsverband.

Er is weer veel gebeurd dit broedseizoen, zeker wat betreft onze werkzaamheden.

Na de voorjaarsinventarisaties waren we vol goede moed dat dit een geweldig broedjaar ging worden. Het pakte helaas anders uit. Maar twee kasten met jongen konden worden geringd!

Bij de kastcontrole in het najaar werd ontdekt dat een ander paar domicili had gekozen onder het dak van een boerderij, dit geheimzinnige paar is ons allen ontkomen. Twee broedsels gingen verloren. U leest er verder in deze brief alles over.

Inmiddels konden we benodigde spullen aanschaffen om ons werk zo veilig mogelijk te maken. Een groot compliment moet gaan naar de timmerploeg die weer enkele nieuwe kasten voor ons heeft gemaakt en een aantal oude heeft opgeknapt. De kasten gaan maar een beperkt aantal jaren mee, dus er moet steeds vervangen en gerepareerd worden.

We kijken alweer uit naar het voorjaar. Van een aantal van u krijgen we meldingen dat er in de nabijheid Steenuilen worden gehoord! Vanaf half februari- als het weer het toelaat- gaan we weer met geluidsapparatuur op pad om te inventariseren waar zich de antwoordende mannetjes ophouden. Tegen die tijd sturen we bericht op welke data en tijdstippen we langs komen.

Foto: Jakob Keun

De boom in voor de Steenuil

Vanuit de vergadering van de Steenuilenwerkgroep Eelde/Paterswolde/Vries van j.l. juni, kreeg ik het verzoek om mij de oriënteren op de aanschaf van twee goede ladders voor het beheren van de steenuilkasten in onze regio.

Met het toegezegde geld van de RABO-bank, Vries.nu en een gift van het echtpaar Lambert/Rozema uit Paterswolde, is de Steenuilenwerkgroep in de gelegenheid gesteld om voor het toch gevaarlijke werken in hoge eikenbomen betrouwbaar materiaal aan te schaffen.

Na oriëntatie op het internet en het bekijken van enkele suggesties voor de aanschaf van twee stevige ladders, hebben Ronand Valstar en ik ijzerhandel De Koning aan de Groningerstraat in Assen bezocht. Wij waren blij verrast met de offerte die De Koning ons presenteerde en na raadpleging van de leden van de werkgroep hebben we twee mooie en vooral degelijke ladders (3 x 12 sporten) aangeschaft voor de werkgroep.

Daarbij bood De Koning ons- vanwege het doel waarvoor de ladders werden aangeschaft- een aanzienlijke korting op de normale aanschafwaarde.

Namens de Steenuilen onze hartelijke dank.

Sipke Sikkes, IVN Vries

Een geluk bij een ongeluk

Tijdens het broedjaar 2017-2018 kwamen we achter een broedgeval op de Boerlaan in Peize. Bij de ringronde bleek echter dat dit broedsel helaas was gepredeerd, waarschijnlijk door een Steenmarter. Een slecht voorteken voor het broedjaar 2018-2019! Inderdaad konden we op die plek (met een nu inmiddels “marterproof”-kast) geen broedgeval constateren. Toch kregen we herhaaldelijk meldingen van uiltjes die in de buurt gesignaleerd werden.

Bij de kastcontrole in oktober kwam de aap uit de mouw: het bleek dat dit paartje uilen niet in de kast, maar onder de dakbedekking van de boerderij hun heil had gezocht en daar voor nageslacht had gezorgd. Ook bleek de nieuwe kast ter plaatse regelmatig bezocht te worden als uitwijk- of rustplaats.

Ger Brink

Kastbezoek

De nestkasten hangen “broedselloos” in de bomen van Donderen, Yde en Vries. Het is oktober. Het is tijd om op onze (nieuwe) ladder de bomen in te gaan om te vervangen, marterproef en schoon te maken. Nog niet geheel veilig, maar wel vol overgave. De klimgordels zijn besteld en onderweg en de klimcursus is gegeven, zoals elders te lezen valt, maar voor nu dus nog één keer zonder.

Uit onderzoek is gebleken dat uilen niet kunnen wachten, vandaar. Drie zaterdagen, dat moest voldoende zijn om het werk te klaren.

Op de laatste zaterdag (tot nu toe) restte ons nog één te controleren uilenkast en een bezoek aan mensen die een erf- scan hadden aangevraagd op de “Markt van Melk en Honing” in Zuidlaren waar ook de Stichting Steenuilen Werkgroep Drenthe (STUD) zich presenteerde.

Dat werpt dus zijn vruchten af.

Met auto, aanhangwagen, ladder, twee nestkasten, zaag, boormachine, kist gereedschap, hout (voor je weet maar nooit waar je het voor nodig hebt) en het gevoel dat dit grote geheel zich niet echt verhoudt tot de afmeting van een steenuiltje, zijn we op weg gegaan.

De te controleren nestkast, een nieuwe die we dit voorjaar hadden opgehangen, was nog brandschoon, het afgesproken tijdstip met de “erf- scan mensen” nog niet aangebroken.

Tijd dus voor een overweging.

Yde en Donderen liggen niet ver bij elkaar vandaan. Donderen heeft een populatie uilen, Yde had tot voor twee jaar terug een populatie. De afstand tussen de nestkasten in beide dorpen is voor de uilen iets te groot om een vanzelfsprekende oversteek te maken. Met kritische blikken de biotoop afstruinend en bijtijds stoppend bij mooie erven en dito bomen, hebben we de wegen tussen beide dorpen verkend.

Nu kun je een paar dingen doen: voorlichting geven aan de bewoners in de hoop op aanmeldingen, aankloppen bij mensen waarvan je op enigerlei wijze weet dat ze wellicht een nestkast op het erf zouden willen hebben en/of aankloppen bij mensen waarvan je niet weet of ze überhaupt interesse hebben in al wat vliegt, broedt of nooddruftig is.

De week ervoor hadden we al een kast geplaatst bij mensen waarvan we iets wisten, maar op de nu gekozen route hadden we geen idee. De overwegingen laat ik even buiten beschouwing, maar we zijn een prachtig erf opgestapt, hebben aangeklopt, ons voorgesteld en werden direct met open armen ontvangen. Gezamenlijk een geschikte boom uitgekozen en gaan zagen, boren, schroeven en ophangen. Ondertussen viel er veel te bespreken. Allerlei natuurlijke wetenswaardigheden en streekgebonden ontwikkelingen, van wilde bloemen tot het woongenot in onze dorpen, passeerden daarbij de revue.

Hoe mooi kan het zijn. En hoe inspirerend. We hebben direct bij nog een huis aangeklopt, zijn weer gastvrij ontvangen, weer een mooie boom ingegaan met kast en een pak zaagsel als bodembedekker. En de mensen die een erf- scan hadden aangevraagd? Wat denkt u: ook daar prijkt tot genoeg van de bewoners en van ons een kast in een aanlokkelijke boom.

De verbinding tussen Donderen en Vries is daarmee een stap dichterbij gekomen. We bouwen daar nog verder aan de komende tijd.

Met dank aan zowel de nieuwe als de bestaande nestkashouders voor de betrokkenheid en de gastvrijheid in Donderen, Vries en Yde.

Ronand Valstar

Kliminstructie voor veilig controleren en ophangen van nestkasten

Op een mooie zaterdagmorgen (1 september jl) togen we met zeven mensen van de Steenuilenwerkgroep IVN Eelde/Paterswolde/Vries naar Lhee waar we ingewijd zouden worden in de fijne kneepjes van het veilig controleren en plaatsen van broedkasten voor steenuilen.

Tot nu toe- d.w.z. vanaf februari 2018 toen de werkgroep werd opgericht- hebben we gewerkt met een enkele goedgekeurde ladder en eigen materiaal.

Al meteen bij de instructie werd het ons duidelijk dat we niet de optimale veiligheid bij het werken in acht hebben genomen. Boven twee en een halve meter bestaat het risico dat in geval van een ongeluk er grote problemen met verzekeraars kunnen ontstaan.

Het verschil met de werkwijze van de Steenuilengroep Uffelte e.o. bleek dan ook meer dan aanzienlijk. Zij werken met klimharnassen- o.a. gebruikt door bergbeklimmers, ladders met brede onderkant en spanbanden om de ladders tegen de zijtak te zekeren.

De klimharnassen worden om het lichaam vastgezet. Het best gebeurt dit met twee mensen. Eerst de rughaak vastzetten, de schouderbanden van boven naar beneden richten en dan de liesbanden aanspannen (er mag geen vuist door kunnen). Dan de positioneringslijn aan de zijhaken bevestigen. Dan kan men de boom in. Is men op de gewenste werkhoogte dan wordt dit harnas op drie punten aan de boom gezekeerd, het best aan de zijkanten van het harnas. Daarna wordt de ladder gezekeerd. Op deze manier heeft men de handen geheel vrij om goed bij de kast te kunnen.

We hebben na de eerste instructie geoefend met het aanbrengen van de harnassen. Dit vereist inderdaad oefening: het was ingewikkelder dan gedacht, maar de meesten kregen het vrij snel onder de knie. Met een spanband om de op te hangen kast werd de hijslijn aangebracht en zo kon de kast veilig omhoog worden gehesen door de "hijsmeester" die er ook voor zorgt dat de kast op afstand van de ladder blijft. Ondertussen moeten een ander lid van de werkgroep de ladder steunen waarop de uitvoerder van de operatie staat.

Het verdient meer dan aanbeveling om nog eens met zoveel mogelijk leden van onze werkgroep (momenteel 17) te oefenen om gebruik van harnas, spanbanden en zekeringstouwen onder de knie te krijgen.

Dat veiligheid voorop staat blijkt ook uit de normen: de harnassen moeten elk jaar gekeurd worden bij DLB in Anderen. Ze worden in 10 jaar afgeschreven.

Inmiddels hebben we drie klimharnassen aangeschaft (mogelijk gemaakt door donaties van de RABO-bank, Vries.nu, een sponsoringactie en een inzamelingsactie door het echtpaar Lambert/Rozema uit Paterswolde). Van de Stichting Steenuilen Drenthe (STUD) hebben er een cadeau gekregen. Geweldige dank!

Binnenkort gaan we er mee oefenen, zodat we we voor het broedjaar 2020 goed zijn voorbereid.

Anne van der Zijpp

Stenuilkast als marterlatrine

Bij de controle van de steenuilkasten aan de zuidkant van Eelde, vonden we dit najaar in een oude kast een compleet woonhuis van een Steenmarter.

Het is bekend dat Steenmarters graag bij mensen onder dak zitten, maar zo'n warme kast met stro en zaagsel is ook heel aantrekkelijk. Steenmarters houden er diverse slaapplekken op na en weer andere plekken gebruiken ze om hun jongen groot te brengen. Daar zullen ze geen uitwerpselen deponeren. Ze hebben er andere plekken voor, zogenaamde latrines.

Deze kast bood gemakkelijk toegang: er zat nog geen zogenaamd anti-martersluisje in dat er voor bedoeld is om de marter de toegang moeilijk tot onmogelijk te maken.

Ondanks het feit dat we als werkgroep nog maar amper twee jaar bestaan, zijn we al twee keer getuige geweest van een gepredeerde kast. Eenmaal in Donderen, waar een ouder gepakt werd en eenmaal in Peize waar de jongen uit de kast werden geroofd.

Vanaf nu proberen we alle kasten te vervangen die nog niet zo'n sluisje hebben.

In deze kast was naast de latrine (achterin) ook een duidelijke slaapplek. Midden in de kast had het dier een soort rond nest gemaakt, want Steenmarters rollen zich op als ze slapen.

De kast hebben we vervangen door een nieuwe, uiteraard met sluisje.

Anne van der Zijpp

De tekeningen van Fop Smit

Onder onze nestkastbezitters blijkt ook een beeldend kunstenaar: de heer Fop Smit uit Peize.

Bij een bezoek van onze groep aan Peize, bleek dat hij ook tekeningen van steenuilen had gemaakt. Geheel belangenloos stuurde hij ons een aantal tekeningen die wij mogen gebruiken voor onze Nieuwsbrief. De eerste vindt u hieronder.

Wij zijn Fop Smit zeer erkentelijk voor deze bijdrage! Juweeltjes erbij voor onze Nieuwsbrief!

©Fop Smit

Wist u dat....

- een Steenuil vaak laag over de grond vliegt? Hierbij vallen de brede afgeronde vleugels op. De wat golvende vlucht heeft wel wat weg van de vliegwijze van een Grote bonte specht;
- veldmuizen en regenwormen het “stapelvoedsel” van steenuilen vormen? Daarnaast eten ze kevers en andere (grotere) insecten. Een gezond bodemleven ter plaatse is dus belangrijk. Het gebruik van onkruidverdelgers (bv Round-up), insecticiden en pesticiden is (indirect) zeer slecht voor de Steenuil;
- deze Steenuilenwerkgroep ook een twitteraccount heeft? **@steenuilen**. Hierop laten we zien wat we doen en we delen ook interessante artikelen en foto's van anderen. Ondertussen hebben we al 100 volgers in een paar weken tijd.

Roel Rijskamp

Een heel bijzonder broedgeval in Heukelom Noordbrabant.

Er hangen hier twee nestkasten aan de buitenkant van een schuur.
Daarin bleken 11 jongen te zitten voortgebracht door twee vrouwtjes en een mannetje.
Bekijk de video op Youtube onder de naam FC Uilenbal en verwonder u.
(<https://www.youtube.com/watch?v=KBw4sSGVWyo>)